

A VAJAI HONISMERETI TOVÁBBKÉPZÉS

Szabolcs-Szatmár megye honismereti munkásainak immár hagyományos seregszemléjét július 10–12-én, Vaja községben tartották meg.

Évek óta itt gyűlnek össze – a megyei vezetők szervezésében – azok a pedagógusok és más értelmiségiek, akik ennek a mozgalomnak munkásai, hívei, szervezői. Ilyenkor cserélik ki tapasztalataikat, szereznek új elméleti és gyakorlati ismereteket, figyelnek fel a legújabb eredményekre, hangolják össze munkájukat, beszélnek meg a következő évi találkozó programját. Pl. 1973-ban a honismereti célkitűzésű országjáró kirándulások szervezéséről lesz szó, a megye egyik nevezetes tájának tényleges bejárása kapcsán.

Ezek a találkozók fontos szerepet játszanak az elméleti kérdések tisztázásában. Jóllehet külön-külön is önálló programjuk van, egymást kiegészítik, egymásra épülnek. A megelőző években a honismeret fogalmának tisztázása, a mozgalom célja, szervezete, főbb problémáinak, eredményeinek ismertetése volt a központi feladat. Ezt természetszerűen egészítette ki az időszerű megyei feladatok megtárgyalása.

Mivel a résztvevők évről évre nagyjából ugyanazok, ezek a tanfolyamok valójában a továbbképzés színterévé váltak. Így alakul ki a megyében a honismereti mozgalomnak az a törzsgárdája, amelynek munkáját tudatosság, célszerűség, szakmai biztonság jellemzi.

Az idei tanfolyamon is elhangzott néhány, időszerű problémát felvető előadás. Pl. *Papp Ágoston*: A műemlékvédelem, *Szj Rézső*: Helyismeret, honismeret, világismeret, *Kovács Tibor*: A könyvtárak és a honismeret, *Dömötör Sándor*: A honismereti mozgalomról c. előadása, valamint *Morvay Péter* tájékoztatója az ebben az évben megjelent folyóiratnak, a Honismereti Híradónak a szerepéről, jelentőségéről.

A tanfolyam fő feladatát mégsem ebben jelölhetjük meg, hanem, hogy a gyakorlati munkához akart és tudott hasznos tanácsot, útmutatást adni. A honismereti munka rendkívül összetett, sok ágból tevődik össze. Valamennyi területet a 3 nap alatt nem lehetett mindenkinek még megmutatni sem, nemhogy alaposabb beavatást biztosítani a munka műhelytitkaiba. Mivel az itt összegyűlteket nagy része már működő szakkör vezetője, vagy néprajzilag meghatározott területről, községből jött, el tudták dönteni, hogy milyen tárgykörben kaphatnak legpraktikusabb tanácsokat, melyeket kutató munkájukban otthon

hasznosíthatnak. A továbbképzés ilyenformán a készülő pályaművek színvonalának emelését kívánta szolgálni. A munkát ennek megfelelően csoportonként szervezték meg. A csoportokat a megyei szakemberek legjobbjai vezették.

Működött tsz-történettel foglalkozó csoport, *Molnár Mátyás* vezetésével, helytörténettel foglalkozó csoport *Makay László* vezetésével; az általános iskolai honismereti munkáról *Balogh László* vezetett csoportot; *Erdész Sándor* a szellemi néprajzi, *Németh Péter* pedig a régész csoport élén állt, és megszervezték a tárgyi néprajzi csoportot, ahol *Farkas József* gyűjtött értékes anyagot.

Az egyes csoportok a nekik megfelelő tárgykörben igyekeztek Vaja község honismereti értékeit felszínre hozni. Ez természetesen nem volt rögtönzött program. A csoportvezetők a szükséges előkészítést már előzőleg elvégezték, s miután ismertették a már feltárt anyagot, július 11-én a csoportok megkezdhatték a gyűjtőmunkát. A gyűjtött anyag teljes feldolgozására már nem jutott idő, de a csoportok megtárgyalták a munka tanulságait. Igen hasznos volt ez a program. Nemesak a gyűjtők tapasztalatszerzése miatt, hanem mivel Vaja község múltjának, hagyományainak feldolgozásához is értékes segítséget adhatott.

Külön ki kell térnünk arra, hogy miért alkalmas Vaja az ilyen jellegű találkozó szervezésére. Az érdeklődők jól tudják, hogy a vajai várkastély feléledt, új életet kezdett az utóbbi években, s mint *Rákóczi*-és kuruc emlékhely igen fontos szerepet tölt be. A hozzá fűződő történelmi hagyományok összegyűjtése mellett helyet ad a művészetnek – alkotószobát tartanak fenn –, kiállításokat szerveznek; működik a Vay Ádám Múzeum baráti köre is stb. Nem célunk az itt folyó munka ismertetése, értékelése – erre mások hivatottabbak – csupán azt kívántuk érzékeltetni, hogy a helyi lehetőségeket kihasználó, jól szervezett munka milyen eredményeket tud elérni. Vaja nemcsak megyénkben, hanem az egész országban is jelképe lehet a lelkiismeretes, kitartó munkának. Ösztönözhet, *Molnár Mátyás* ismertető előadása a várkastély mai életéről, az épület bemutatása és a jó ízléssel elrendezett képzőművészeti kiállítás ösztönzött is hasonló eredmények elérésére.

Még egy dologról szeretnénk szólni. A korábbi évektől eltérően az idén viszonylag nagy számban vettek részt a tanfolyamon (kb. 1/6-a a megjelenteknek) a középiskolai szakkörök diákjai és a főiskolai diákkörben dolgozó hallgatók. Ezt mindenképpen helyes kezdeményezésnek tartjuk, hiszen azon túl, hogy mostani munkájukhoz segítséget kaptak, ez az a generáció, amelynek – mint az élet más területén is – át kell vennie, tovább kell vinnie a munkát: megmenteni és felhasználni a múlt minden értékét mai és jövő generációk életünk számára.

Lácza Magdolna